

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістр
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»
(назва програми)

на тему: «Особливості організації обліку і контролю в комунальних підприємствах (на прикладі КП «Теплопостачання міста Одеси»)»

Виконавець:

Студентка ЦЗФН

групи 6 зф 1 М

Коваленко Катерина Віталіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Черкашина Тетяна Володимирівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

АНОТАЦІЯ

Коваленко Катерина Віталіївна «Особливості організації обліку і контролю в комунальних підприємствах (на прикладі КП «Теплопостачання міста Одеси»)»

(прізвище та ініціали студента)

(назва кваліфікаційної роботи)

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістр зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за магістерською програмою професійного спрямування

«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»

(назва програми)

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2024 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – є процеси, які дозволяють забезпечити ефективне ведення обліку, аналізу і контролю в комунальному підприємстві.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти обліку, аналізу та контролю в підприємствах комунальної власності. Досліджено роль і особливості вітчизняних комунальних підприємств. Здійснено аналіз основних показників діяльності на базовому підприємстві. Досліджено нормативно-правове регулювання обліку в комунальних підприємствах, основні методичні прийоми здійснення внутрішнього контролю. Розкрито проблемні питання обліку та напрямки удосконалення в підприємствах комунальної власності

Запропоновано напрями удосконалення обліку і системи внутрішнього контролю у КП «Теплопостачання міста Одеси» зокрема, змінювати підходи щодо розрахунків з покупцями, мотивувати споживачів своєчасно сплачувати послуги, проводити своєчасно економічний аналіз фінансової звітності підприємства, підвищувати енергозбереження та модернізацію за рахунок інвесторів.

Ключові слова: облік, комунальні підприємства, енергозбереження, внутрішній контроль, аналіз ефективності підприємства.

ANNOTATION

Kateryna Kovalenko K.V. Peculiarities of the organization of accounting and control in communal enterprises (on the example of KP «Heat Supply of the City of Odesa»)

(students surname and initials)

(work title)

Thesis for Master degree in specialty 071 «Accounting and Taxation» under the master's program

«Accounting, audit and taxation of Entrepreneurial Activity».

Odessa National Economic University

Odesa, 2024

The master's qualification work consists of three sections. The object of the study is the processes that allow for effective accounting, analysis and control in a utility company.

The work deals with theoretical aspects of accounting, analysis and control in communally owned enterprises. The role and features of domestic utility enterprises are studied. An analysis of the main indicators of activity at the base enterprise was carried out. The regulatory and legal regulation of accounting in communal enterprises, the main methodical techniques of internal control were studied. Problematic issues of accounting and areas of improvement in communally owned enterprises are revealed

Directions for improving the accounting and internal control system at KP "HCO" are proposed, in particular, to change approaches to settlements with customers, to motivate consumers to pay for services in a timely manner, to conduct a timely economic analysis of the company's financial statements, to increase energy savings and modernization at the expense of investors.

Keywords: accounting, utility companies, energy saving, internal control, analysis of enterprise efficiency.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Комунальне господарство - одне з найважливіших і проблемних галузей економіки. Сфера комунального господарства є критичним сектором національної економіки, проте систематично стикається з фінансовими обмеженнями, що ускладнює забезпечення належних умов життєдіяльності населення та гальмує загальний соціально-економічний розвиток країни. Незважаючи на тривалі реформи, сектор не досяг значних покращень як надання послуг.

Ефективне функціонування комунальних підприємств безпосередньо залежить від наявності чіткої та прозраної системи обліку та контролю, яка дозволяє оптимізувати використання ресурсів та підвищити якість управління. Саме тому удосконалення цих систем є ключовим фактором для підвищення ефективності роботи цих підприємств.

Проблема обліку та контролю у комунальному господарстві, зумовлена економічними реформами, стала предметом активних наукових дискусій останніх років. Значний внесок у дослідження проблем обліку та контролю у комунальному господарстві зробили такі вчені, як Д. О. Грицишен, С. В. Свірко, І. М. Яремчук [6], А. Єрмолаєв [7], Т. Б. Канєва [13], Н. Г. Краснікова [14], Ю. П. Козаченко [15], С. Ф. Легенчук, І. Р. Полішук, А. О. Пилипчук [16], І. А. Нечаєва, О. М. Циба [23], О. В. Перчук [29], С. В. Свірко [34], С. В. Сисюк, Т. В. Кирик [35], Т. М. Сльозко [36], О. С. Філіпова [38], Н. М. Хорунжак [39] та інші

Хоча результати досліджень цих вчених стали основою для реформування комунального сектору, є потреба у проведенні подальших наукових розробок, зокрема в галузі обліку та контролю в комунальних підприємствах.

Мета і завдання кваліфікаційної роботи. Метою нашого дослідження було вивчення діяльності комунального підприємства, виявлення проблемних аспектів існуючої системи обліку та контролю, а також розробка пропозицій щодо її удосконалення.

Для досягнення поставленої були поставлені наступні завдання:

- розкрити роль сутність і особливості вітчизняних комунальних підприємств;
- дослідити нормативно-правове забезпечення організації обліку вітчизняних комунальних підприємства;
- розкрити проблемні питання обліку та визначити напрями його удосконалення;
- скласти організаційно-економічну характеристику КП «Теплопостачання міста Одеса»
- дослідити організацію Обліку КП «ТМО» і надати рекомендації щодо її покращення;
- вивчити методику і практику внутрішнього контролю на підприємстві комунальної форми власності;
- провести аналіз економічного стану КП «ТМО»;
- розробити економіко-математичну модель прогнозних показників ефективності підприємства;
- розробити економіко-математичну модель прогнозу ефективності підприємства;
- надати підприємству рекомендації щодо покращення системи обліку, аналізу і контролю у КП «ТМО».

Об'єктом дослідження у кваліфікаційній роботі є процеси, які дозволяють забезпечити ефективне ведення обліку, аналізу і контролю в комунальному підприємстві.

Предметом дослідження є організаційно-методичні аспекти обліку, аналізу і контролю в комунальному підприємстві «ТМО».

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань, в роботі були використані методи:

1. Системний підхід допомагає розглядати об'єкт дослідження як систему, вивчаючи взаємодію її складових частин.
2. Аналіз дозволяє розкривати структуру та властивості об'єкту обліку, вивчаючи його складові частини. Синтез дозволяє об'єднувати отримані знання для утворення цілісної картини ведення обліку і контролю на комунальному підприємстві.

3. В процесі побудови економіко-математичних моделей був використаний графічний метод для графіків, прогнозний метод трендів для прогнозу значення показників.

Інформаційна база дослідження. Врахування інформаційної та правової бази є необхідним під час вивчення особливостей обліку і контролю в комунальних підприємствах. У роботі використовувалися посилання і цитати з Податкового Кодексу України; Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність»; Постанови Кабінету Міністрів України, які містять конкретні вказівки та нормативи з питань обліку комунальних підприємств; Міжнародні стандарти фінансової звітності; внутрішні документи підприємства.

В роботі були використані вітчизняні, наукові фахові журнали, та тези доповідей міжнародних конференцій. Для проведення економічного аналізу були використані фінансові звіти КП «ТМО» і первинні документи.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОБЛІКУ В КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ** розкрито сутність вітчизняних комунальних підприємств: їх загальне і специфічне; досліджено нормативно-правове забезпечення організації обліку вітчизняних комунальних підприємств; досліджено проблемні питання обліку та напрямки удосконалення в підприємствах комунальної власності.

У другому розділі **ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ В КП «ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ МІСТА ОДЕСИ»** надано загальну економічну характеристику об'єкту дослідження; розглянуто організацію обліку у КП «Теплопостачання міста Одеси»; виокремлено напрями удосконалення системи обліку комунального підприємства.

У третьому розділі **КОНТРОЛЬ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ В КП «ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ МІСТА ОДЕСИ»** розглянуто теоретичні аспекти і практика проведення контролю в комунальних підприємствах; проведено аналіз діяльності базового підприємства; розроблено економіко-математичне моделювання прогнозу ефективності комунального підприємства; надано загальні рекомендації щодо покращення системи обліку, аналізу і контролю у КП «ТМО».

ВИСНОВКИ

Комунальні підприємства – це юридичні особи, майно яких належить територіальній громаді. Вони відіграють ключову роль у забезпеченні життєдіяльності населених пунктів, надаючи широкий спектр послуг. Без комунальних послуг неможливе нормальне життя людей. Вони забезпечують доступ до питної води, відведення стічних вод, збирання та утилізацію сміття, опалення, освітлення вулиць тощо. Крім комерційних послуг, комунальні підприємства часто виконують важливі соціальні функції, бо вони надають пільги на комунальні послуги певним категоріям населення, організовують дозвілля для громади.

Ефективна робота комунальних підприємств сприяє розвитку територіальних громад. Інвестуючи в інфраструктуру, вони підвищують якість життя населення і приваблюють нових мешканців та інвесторів. Комунальні підприємства є джерелом доходів для місцевого бюджету. Платежі за комунальні послуги надходять до бюджету і використовуються для фінансування інших соціальних програм.

Враховуючи, важливість економічну і соціальну комунальних підприємств для громади, для аналізу та практичного розгляду теми магістерської роботи ми обрали комунальне підприємство «Теплопостачання міста Одеси». КП «ТМО» і його виробничі потужності розташовані за адресою: Україна, Одеська обл., місто Одеса, вулиця Балківська, будинок, 16. КП «ТМО» було створено у 2006 році шляхом об'єднання «Одестеплокомуненерго» та «Одесатеплоенерго».

Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у 2023 році збільшився на 14,43% у порівнянні із 2021 роком, але діяльність підприємства у 2023 році – збиткова. У 2023 році підприємство отримало збиток у сумі (147491) тис.грн, на відміну від попередніх років, коли підприємство було прибутковим: у 2021 році прибуток – 158864 тис.грн, у 2022 році – 77312 тис.грн. Середньорічна чисельність працівників у 2023 році зменшилася на 34 працівника у порівнянні із 2021 роком і склала: у 2023 році 2327 чол.

У КП «Теплопостачання міста Одеси» побудована якісна система обліку, яка забезпечує достовірність фінансової звітності. Облік на підприємстві децентралізований та має достатній рівень автоматизації. Господарські операції обліковуються у програмі «ІТ-підприємство», а податкові накладні та фінансова звітність складаються і подаються через програму «М.Е.Дос». Крім цього служба теплозбуту використовує спеціалізований комплекс «БІАС». Розглянувши документальне оформлення операційних витрат та особливості обліку КП «ТМО», можна зробити висновок, що бухгалтерський облік є повністю автоматизованим та здійснюється в обліковій програмі. У програмі збираються та містяться всі облікові дані, внесені на підставі первинних документів, та формуються усі необхідні звіти на підставі даних синтетичного та аналітичного обліку.

Нами був проведений економічний аналіз основних економічних показників підприємства і коефіцієнтів, які визначають ефективність діяльності КП «ТМО»:

1. У 2023 році коефіцієнт абсолютної ліквідності становив лише 4%, що означає, що КП «ТМО» може погасити грошовими коштами та їх еквівалентами лише 4% своїх короткострокових боргів. Це значно нижче нормативного показника у 20%, що свідчить про значні проблеми з ліквідністю. Порівняно з 2022 роком ситуація погіршилася на 2%.

2. Аналіз коефіцієнта швидкої ліквідності свідчить про зменшення резерву ліквідності підприємства. Хоча в минулому році КП «ТМО» може погасити 31% своїх короткострокових боргів за допомогою готівки та дебіторської заборгованості, у поточному році цей показник знизився до 28%, що сигналізує про зростання ризиків неплатоспроможності та ускладнення з погашенням короткострокових зобов'язань.

3. Рентабельність основної операційної діяльності у 2023 році зменшилася на 5%, рентабельність продаж у 2023 році знизилася на 13%. Можна зробити висновок, що підприємство не може встановити ціни на достатньо високому рівні, щоб покрити витрати та забезпечити прибуток, це безпосередньо впливає на рентабельність продажів.

Система обліку на підприємстві налагоджена, працює стало і ефективно. Фінансова звітність у КП «ТМО» формується на міжнародними стандартами бухгалтерського обліку. Ми надали деякі рекомендації керівництву комунального підприємства щодо оптимізації процесів обліку, це сприятиме покращенню якості системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю:

1. Цифрова трансформація КП «Теплопостачання міста Одеси». Передбачає впровадження сучасних програмних продуктів, а саме перехід на спеціалізоване програмне забезпечення для управління підприємствами комунальної сфери. Це дозволить автоматизувати більшість процесів від обліку споживання тепла до управління активами.

2. Покращення якості обліку КП «Теплопостачання міста Одеси». Перш за все, підприємство має сприяти процесу вдосконалення системи обліку теплової енергії: регулярна перевірка та калібрування лічильників, впровадження автоматизованих систем збору даних. Ці процедури дозволять вести точно облік витрат підприємства і обліковувати точну кількість реалізованих послуг.

3. Деталізація обліку витрат передбачає розробку деталізованої класифікації витрат, що дозволить проводити більш точний аналіз та виявляти неефективні витрати. Впровадження системи бюджетування витрат в обліку, а саме розробка та впровадження бюджетів на різних рівнях управління, що дозволить контролювати виконання планів та своєчасно виявляти відхилення.

4. Ми рекомендували керівництву посилити систему розподілення відповідальності, враховуючи той факт, що територіально підприємство має об'єкти, розташовані у різних

районах міста Одеса. Залучення відповідальних працівників до процесу контролю, закріплення відповідальності за конкретною ділянкою роботи по кращить загальну систему контролю підприємства.

5. Ми рекомендували керівництву КП застосовувати сучасні методи аналізу даних для виявлення трендів, прогнозування та прийняття обґрунтованих рішень, щодо підвищення рентабельності продажів і загальної рентабельності підприємства.

6. Співпраця з міжнародними організаціями і залучення до міжнародних проектів, участь у міжнародних проектах, спрямованих на підвищення енергозбереження та модернізацію комунальних підприємств – це майбутнє вітчизняних підприємств. Необхідно враховувати, що саме підприємства, що виробляють тепло і електроенергію у групі ризику, щодо обстрілів і знищення ворогом. Тому, необхідно розглядати альтернативні варіанти вироблення і постачання теплової енергії громадянам і установам. Необхідно впроваджувати в Україні досвід зарубіжних країн щодо альтернативних джерел тепlopостачання, прогресивних і екологічних варіантів виробництва тепла. Ми рекомендували також керівництву здійснювати обмін досвідом з іншими комунальними підприємствами та міжнародними організаціями.

Під час написання кваліфікаційної роботи були проведені процедури внутрішнього контролю, і зроблені наступні висновки: всі показники, відображені в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності КП «ТМО», відповідають критеріям визнання, визначеним МСФЗ; помилок у класифікації об'єктів бухгалтерського обліку не виявлено; протягом періоду нашого дослідження на підприємстві не виявлено недоліків у визначенні первісної вартості об'єктів бухгалтерського обліку.

Ми побудували трендові моделі для КП «ТМО», які дозволяють нам зробити висновок, що підприємству необхідно терміново запроваджувати зміни, аби уникнути збитковості у прогностичному періоді і отримувати прибуток. Критичний стан підприємства зумовлений великою сумою дебіторської заборгованості. У підприємства КП «ТМО» сума дебіторської заборгованості на 31.12. 2023 року відображена в балансі – 495475 тис. грн. Ми рекомендували підприємству: змінювати підходи щодо розрахунків з покупцями, мотивувати споживачів своєчасно сплачувати послуги тепlopостачання. Впровадження і застосування наших рекомендацій сприятиме підвищенню рентабельності активів: оптимізувати рівень управління запасами (уникати їх надлишок); відповідально управляти дебіторською заборгованістю; застосовувати соціальну рекламу в мережі інтернет щодо відповідальності оплати за спожиті ресурси; регулярно аналізувати витрати, виявляти неефективні витрати та їх свідомо їх скорочувати; залучати інвесторів, з метою впровадження енергоефективних технологій.

Впровадження і виконання наданих рекомендацій персоналом КП «ТМО» з усунення актуальних питань в обліку, регулярне проведення економічного аналізу та вдосконалення системи внутрішнього контролю на підприємстві дозволить підприємству бути привабливим для інвесторів і ефективним і прибутковим.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексеева Н. О. Організація внутрішньогосподарського контролю як інструменту ефективного управління комунальним підприємством. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету*. Кіровоград : КНТУ, 2006.-Вип. 10. Ч. II. 386 с.
2. Борсук Н. Я. Комунальні підприємства як об'єкти управління комунальною власністю. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Юридичні науки*. 2016. Вип. 6(2). С. 46-49. URL : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_jur_2016_6\(2\)__13](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_jur_2016_6(2)__13).
3. Головачук Г. В. Організація внутрішнього контролю діяльності житлово-комунальних підприємств України. *Наукові записки*. 2007. 2 (12). С. 9-20
4. Гончарук С. М. Обліково-аналітичні аспекти внутрішнього аудиту комунальних підприємств. С. М. Гончарук, С. В. Приймак, А. П. Шот. *Бізнес Інформ*. 2020. № 2. С. 307-

313. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2020_2_41.

5. Господарський кодекс України № 436-IV від 16.01.2003 зі змінами № 1255-18 від 01.06.2014 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>. (дата звернення 20.02.2024)

6. Грицишен Д.О. Попередній аудит як запорука ефективного управління публічними коштами та іншим майном, що перебуває у державній власності / Д. О. Грицишен, С. В. Свірко, І. М. Яремчук. *Економіка, управління та адміністрування*. 2020. № 2 (92). С. 42–55. DOI: 10.26642/ema-2020-2(92)-42-55.

7. Децентралізація влади та реформа місцевого самоврядування в Україні / А. Єрмолаєв [та ін.] Нова Україна. *Інститут стратегічних досліджень*. 2015 URL: <http://newukraineinstitute.org/media/news/528/file/DDecentral-15-1.pdf>. (дата звернення: 04.10.2019).

8. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб–підприємців та громадських формувань» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#>

9. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-vp#Text>

10. Закон України «Про житлово-комунальні послуги» від 16.10.2014 р. № 5459 – VI URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

11. Зорій Н. М. Контроль в бюджетній сфері: навчальний посібник / Н. М. Зорій, Н. Г. Мельник. Тернопіль: Економічна думка. 2007. 160 с.

12. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. (дата звернення 14.01. 2024)

13. Канєва Т. Б. Бухгалтерський облік в комунальних установах: [Навч. посіб.] / Т. Б. Канєва. К.: Книга, 2009. 180 с.

14. Краснікова Н. Г. Шляхи вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення діяльності комунальних некомерційних підприємств охорони здоров'я. *Бізнес Інформ*. 2020. № 9. С. 212-218. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2020_9_24.

15. Козаченко Ю. П. Спільні комунальні підприємства територіальних громад як шлях до зростання та благополуччя кожного члена громади. *Право та державне управління*. 2017. № 3. С. 204-211. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ptdu_2017_3_33.

16. Легенчук С. Ф. Організація бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю одержання та використання благодійної допомоги в комунальних некомерційних підприємствах / С. Ф. Легенчук, І. Р. Поліщук, А. О. Пилипчук. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2023. Вип. 2. С. 44-48. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/ptmbo_2023_2_8.

17. Лучко М.Р. Контроль якості внутрішнього аудиту підприємств в умовах євроінтеграційних процесів. *Бізнес Інформ*. 2015. №7. с. 229-234.

18. Максимова В. Ф. Внутрішній контроль економічної діяльності промислового підприємства: системний підхід до розвитку: *монографія* / В. Ф. Максимова. К.: АВРІО, 2005. 264 с.

19. Максимова В. Ф. Дискусійні положення теорії та методології контролю. *Становлення та розвиток обліку, контролю і аналізу в Україні: Тези доп. Міжнар. наук. конфер. 16-17 берез. 2006 р.* /Відп. за вип.. В.Г. Лінник К.: КНЕУ, 2006. 496с.

20. Методологія дослідження прозорості та публічності комунальних підприємств». Тернопіль: ГО «Центр громадського моніторингу та аналітики». *Проект «Центр громадського контролю «ДІЙ!»*. 2018 р. URL: <https://goo.gl/FEgtSW>

21. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010#Text

22. Національні положення (стандарт) бухгалтерського обліку URL: <https://zakon.help/psbo>

23. Нечаєва І. А. Особливості фінансування комунальних підприємств (установ, організацій) / І. А. Нечаєва, О. М. Циба. *Підприємництво і торгівля: тенденції розвитку: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (23-24 травня 2019 року)*. Одеса:

Одеський національний політехнічний університет, 2019. С.152-154.

24. Овсюк Н. В. Фінансова звітність як основне джерело інформації про діяльність підприємства / Н. В. Овсюк, Ж. С. Шалієвська, К. Ю. Гулько. *Економіка. Фінанси. Право*. 2021. № 11(1). С. 27-30. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr_2021_11\(1\)__7](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr_2021_11(1)__7) (дата звернення: 12.05.2023).

25. Олександренко І.В. Методичні підходи до діагностики ефективності діяльності підприємства. *Економічний форум*. 2013. № 4. С. 125-135.

26. Онищенко, В., & Марінова, В. (2022). Внутрішній контроль як фактор ефективності інформаційної системи бухгалтерського обліку. *Економіка та суспільство*. (40). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-60> (дата звернення: 19.05.2023).

27. Островський П. І., Гострик О. М., Добрунік Т. П., Радова О. В. Моделювання економічних процесів: *Навчальний посібник*. Одеса. ОНЕУ, 2012. 132 с.

28. Офіційний сайт комунального підприємства «Теплопостачання міста Одеси» URL: <https://www.teplo.od.ua/>

29. Перчук О. В. Особливості обліку доходів комунальних підприємств теплових мереж. *Молодий вчений*. 2015. № 9(2). С. 8-12. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2015_9\(2\)__3](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2015_9(2)__3).

30. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 лип. 1999 р. № 996-XIV. Верховна Рада України : веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 11.06.2023).

31. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ Міністерства фінансів України від 07 лют. 2013 р. № 73. Верховна Рада України : веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 12.06.2023)

32. Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: Наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text> (дата звернення: 12.07.2023).

33. Про затвердження Порядку подання фінансової звітності : постанова КМУ від 28 лют. 2000 р. № 419. Верховна Рада України : веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF#Text> (дата звернення: 10.06.2020).

34. Свірко С. В. Організація бухгалтерського обліку в житлово-комунальних установах: навчальний посібник / С.В.Свірко. К.: КНЕУ, 2003. 380 с.

35. Сисюк С. В. Облік орендних операцій з комунальним майном / С. В.Сисюк, Т. В. Кирик. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Економічні науки*. Житомир: ЖДТУ № 1(55). 2011. С.147–149

36. Сльозко Т. М. Організація обліку житлово-комунальних установ: навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2008. 224 с.

37. Сук Л. К. Фінансовий облік: Навчальний посібник / Л. К. Сук, П. Л. Сук. 3-тє вид., переробл. і доповн. К. : Знання, 2016. 663 с.

38. Філіпова О. С. Сучасна характеристика ефективності діяльності підприємств житлово-комунального господарства. *Економіка і управління*. 2012. № 1. С. 129-135.

39. Хорунжак Н. М. Класифікація орендних операцій для побудови їх обліку на комунальних підприємствах / Н. М.Хорунжак, С. Лайчук. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки*. Житомир : ЖДТУ. 2012. № 3 (61). С. 112-115.

40. Цивільний кодекс України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15/ru/ed20131011#Text>

41. Черкашина Т. В., Іваннікова О. В. Бухгалтерський облік як основна складова системи внутрішнього контролю на підприємстві: проблемні аспекти та напрямки вирішення. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2021. № 5-6 (282-283). С.143-152

42. Черкашина Т.В. Проблемні питання обліку основних засобів в умовах воєнного

стану. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2024. № 9 (322). С. 29-36

43. Черкашина Т. В., Руденко Г. М. Особливості формування фінансової звітності згідно П(С)БО та МСФЗ / Черкашина Т. В., Г. М. Руденко. *Соціально-компетентне управління корпораціями в умовах поведінкової економіки: тези доповідей міжнар. наук.-практ. конф., присв. 25 річчю створ. Східноєвропейського нац. університету ім. Лесі Українки 28 листопада 2018 р.* Луцьк: ОНЕУ, 2018. С. 52-54.

44. Черкашина Т. В. Фінансова звітність в контексті модернізації бухгалтерського обліку в державному секторі. *Економічний простір: збірник наукових праць*. 2021. Вип. № 171/2021. С. 111-117.

45. Чи є державні підприємства менш прибутковими за приватні? URL: <https://voxukraine.org/uk/chi-ye-derzhavni-pidpriyemstva-mensh-pributkovimi-za-privatni/> (дата звернення: 16.10.2019).

46. Шаповалова А. П. Фінансова та податкова звітність в умовах воєнного часу: ключові зміни та послаблення / А. П. Шаповалова, О. П. Кузьменко. *Економіка та держава*. 2022. № 8. С. 105-110.

47. Шеверя Я. В. Фінансова звітність у системі інформайного забезпечення прийняття стратегічних рішень: проблеми і перспективи розвитку в Україні / Я. В. Шеверя, Й. Я. Даньків, В. О. Ганусич. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка*. 2021. Вип. 2. С. 71-81. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuues_2021_2_14. (дата звернення: 20.05.2023).